

Van de redactie

Nederland heeft de laatste jaren in de zomer ook een groot neerslagtekort van ruim 200 mm. Dit jaar viel er meer regen en is het beeld weer normaler. In Bolivia zijn de tekorten ernstiger en hebben grotere gevolgen.

Verbeteren van de leefkwaliteit

De droogte in Bolivia is momenteel groot nieuws. Het ene na het andere record wordt gebroken. Het Titicacameer, het hoogst navigeerbare meer ter wereld, heeft de laagste waterstand ooit bereikt. Medewerkers van Misicuni, het stuwmeer dat na jaren werken eindelijk af is en nu een groot deel van de stad Cochabamba van water voorziet, geven aan dat er rond 1980 700ml water viel in het stroomgebied van Misicuni en dat dit in 2023 slechts rond de 400 ml ligt. Bij andere stuwmeren zoals La Angostura is het hetzelfde verhaal. Dit stuwmeer is ooit gebouwd voor irrigatiewater, zodat de boeren hun land zaaiklaar konden maken voordat de eerste regens echt kwamen. Momenteel staat daar het waterniveau zo laag dat de boeren geen water meer krijgen. Afgezien van het feit dat er minder regen valt wonen er nu ook meer mensen rond het meer en velen hebben een waterput waarmee ze het stuwmeer langzaam leeg trekken.

Afgezien van het feit dat in andere departementen van Bolivia de nood ook hoog, of nog hoger is, hebben alleen al in het departement Cochabamba 26 gemeentes de noodsituatie afgekondigd. Er ligt een noodplan dat ongeveer 10 miljoen Bolivianos (€ 1.368.023) kost.

De droogte heeft deels te maken met het weerfenomeen "El niño", een cyclisch proces waar er steeds een aantal jaren zijn met extra droogte. Maar het is ook zeker dat de bomenkap in het Amazonegebied zorgt voor minder regen. De bomen transpireren, zorgen voor wolkenvorming en daaruit voortvloeiende regen. De kap van het Amazonewoud heeft dus grote gevolgen voor de omgeving van het woud. Daar komt bij dat er naast minder regen ook vaker meer regen in een korte tijd zal vallen. Het is dus extra belangrijk dat dit water niet wegstroomt met de rivieren, maar in de grond kan dringen en in watertanks, stuwmeren etc. opgevangen kan worden.

In de stad hebben we momenteel geen onafgebroken drinkwatertoevoer. Bij de tuin van Arnold wordt er 3 keer per week een aantal uur water geleverd. Op de WhatsAppgroep van de wijk klagen mensen dat er door

Foto van de maand...

De tuin van de Luis Espinal Camps school ziet er vrolijk uit met de geverfde autobanden en de naambordjes.

te weinig water gegeven wordt en dat ze nooit weten wanneer er water uit de kraan komt. Er zijn klachten van mensen die net niet thuis zijn om water op te slaan in vaten als er water gegeven wordt en daarna dus zonder water zitten. Gelukkig heeft de tuin een ondergrondse watertank die automatisch gevuld wordt. We moeten alleen wel continue controleren of niet opnieuw één van de burens de kraan aan de straatkant, waar de meter zit, dichtgedraaid heeft. Aangezien de tank het laagste punt in de straat is horen ze daar het water druppelen, terwijl er thuis door de lage druk geen water is.

In ons projectgebied zijn er in deze periode ook altijd veel gezinnen die tijdelijk ophouden met tuinieren of de tuin veel kleiner maken omdat er simpelweg geen water is. Naast het verkleinen van tuinoppervlak zijn er nog een aantal andere mogelijke maatregelen. Het gebruiken van mulch is één van de belangrijkste technieken. Dit is het afdekken van de kale bodem met plantaardig restmateriaal. Door de bodem te bedekken zal de zon de bodem minder snel opwarmen en uitdrogen, en dit materiaal kan vocht vasthouden op de momenten dat het regent.

Onderstaande foto's zijn van het agroforestry perceel van de kerk bij Llave Mayu. We hebben stalresten van de landbouwfaculteit met daaroverheen plantenresten als mulch tussen de bomen gelegd, zodat de bodem langer vochtig blijft. Dit materiaal breekt langzaam af en vormt uiteindelijk een goede bemester. We hopen alleen dat de zware windstoten die 's middags vaak optreden het fijne materiaal niet allemaal wegwaaien.

langer vast te houden, minder te verspillen en we hopen dat de regen dit jaar niet weer een maand te laat komt.